

Osebnosti iz Škofje Loke, Poljanske in Selške doline v spletnem biografskem leksikonu Gorenjci.si

Izvleček

Pomembni Ločani, Poljanci in Selčani so dobili svoje mesto v vzajemnem biografskem leksikonu Gorenjci.si, ki so ga v Mestni knjižnici Kranj zasnovali konec leta 2008 in je prvi te vrste v Sloveniji. Zbirka je prosto dostopna prek spleta, zato je dosegljiva praktično vsakomur. Predstavlja znane Gorenjke in Gorenjce, ki so svojim delom vplivali na vsa področja življenja v vaseh, mestih in pokrajini. Taka zbirka je zelo pomembna za vsako lokalno skupnost, saj se z njeno pomočjo skupnost promovira, utrjuje svojo edinstvenost, ugled in samozavest.

Ključne besede: spletni biografski leksikoni, splošne knjižnice, Gorenjci.si, znamenite osebnosti, Škofja Loka, Selška dolina, Poljanska dolina, domoznanstvo.

Abstract

Personalities from Škofja Loka, Poljanska and Selška valley in the web biographical lexicon Gorenjci.si

Important persons from Škofja Loka, Poljanska and Selška valley have been given a place in the comprehensive biographical lexicon Gorenjci.si, prepared by Kranj Municipal Library at the end of 2008 and the first of its kind in Slovenia. The collection is freely accessible via the internet, so it is available to practically anyone. It presents well-known personalities from Gorenjska who, through their work, have had an impact on all spheres of life in villages, towns and countryside. Such a collection is very important for every local community, because it helps the community promote and reinforce its uniqueness, reputation and self-esteem.

Key words: web biographical lexicon, general libraries, Gorenjci.si, well-known personalities, Škofja Loka, Selška valley, Poljanska valley, local studies.

Škofja Loka s Poljansko in Selško dolino je kraj rojstva in delovanja mnogih pomembnih in zanimivih osebnosti, ki so močneje zaznamovale zgodovino ter podobo tega območja na najrazličnejših področjih ustvarjanja. V preteklosti so bile zabeležene v posameznih enciklopedijah in leksikonih, vendar nikoli zbrane na enem mestu. Veliko jih ni bilo niti zabeleženih in hitro bi bile lahko pozabljene. S pojavom slovenskih spletnih biografskih leksikonov, ki so začeli nastajati konec devetdesetih let 20. stoletja v slovenskih splošnih knjižnicah in tudi drugih ustanovah, temu ni več tako. Pomembni Ločani, Poljanci in Selčani so dobili svoje mesto v vzajemnem biografskem leksikonu Gorenjci.si, ki so ga zasnovali v Mestni knjižnici Kranj (MKK) in je prvi te vrste v Sloveniji. Njegova glavna značilnost je odprtost. Vzajemnost namreč pomeni, da gesla oblikujejo različne institucije in organizacije na Gorenjskem ter druge ter jih z oddaljenega mesta neposredno vnašajo v leksikon,¹ ki je zaživel novembra 2008. Po osmih letih delovanja vsebuje biografske podatke 1244 osebnosti.² Dejstvo je, da se lokalne skupnosti vedno bolj zanimajo za svojo zgodovino, s katero utrjujejo svojo edinstvenost, ugled in samozavest. Predstavitev pomembnih osebnosti in njihovih dosežkov v nekem kraju ali pokrajini osvetljuje sedanost in zgodovino tega območja ter napoveduje prihodnji razvoj. Na ta način se lokalna skupnost tudi promovira. Z vstopom na splet je digitalna zbirka oseb postala lažje in širše dostopna, saj dosega tudi uporabnike izven svojih tradicionalnih fizičnih meja.³

Obseg območja, ki ga pokriva leksikon, in kriteriji za izbor oseb

Gorenjska obsega severozahodni del Slovenije v zgornjem Posavju. Zavzema najvišje dele slovenskih Alp ter severozahod Ljubljanske kotline. Danes se ime navadno omejuje na širše zaledje največjega mesta Kranja in zajema zgornje Posavje, področje nad sotočjem Save s Soro ter gornje porečje Pšate, manj pa se rabi za Kamniško-Bistriško ravnino in Ljubljansko polje.⁴ V leksikon so poleg oseb z območja ožje Gorenjske, to je območja današnjih upravnih enot Kranjska Gora, Gorje, Jesenice, Žirovnica, Bohinj, Bled, Radovljica, Kranj, Naklo, Šenčur, Cerklje, Tržič, Jezersko, Preddvor, Škofja Loka, Gorenja vas - Poljane, Železniki in Žiri, zajete tudi osebe s širšega območja Gorenjske, ki je nekdaj segalo do Tuhinjske doline in vključuje še občine Domžale, Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš ter Vodice. Od leta 2014, ko je začel delovati kamniško-komendski leksikon, biografije pokojnih osebnosti s tega področja vnaša kamniška knjižnica.⁵

Vanj so vključeni podatki o osebnostih, ki so rojene na Gorenjskem, so tukaj živele in/ali se šolale, predvsem pa so s svojim delom zaznamovale razvoj pokra-

1 Leban, Vtipkajmo Gorenjci.si, str. 7.

2 Podatek je posredovala Jana Zeni Bešter iz Mestne knjižnice Kranj, 3. 11. 2016.

3 Zeni Bešter, Slovenski spletni biografski leksikoni, str. 91.

4 *Enciklopedija Slovenije* zv. 3, geslo Gorenjska, str. 268.

5 Zeni Bešter, Slovenski spletni biografski leksikoni, str. 93–94.

jine v zgodovini in sedanjosti: pisatelji, pesniki, literarni ter umetnostni zgodovinarji in kritiki, novinarji, slikarji, glasbeniki, arhitekti, duhovniki, znanstveniki, raziskovalci, profesorji, gospodarstveniki, politiki, športniki ...⁶ Osnovni nabor oseb je nastal na podlagi knjižnih virov, kot so *Slovenski biografski leksikon*, *Enciklopedija Slovenije*, *Osebnosti : veliki slovenski biografski leksikon* ter del, v katerih so zbrane pomembne osebnosti s posameznega strokovnega ali interesnega področja (umetniki, znanstveniki, glasbeniki, športniki ...).⁷ Nekdanji direktor MKK Viljem Leban je ob zagonu leksikona priznal, da določanje kriterijev za umestitev neke osebe v leksikon ni bilo lahko delo. Ti kriteriji so »težko določljivi že, če jih gledamo z različnih zgodovinskih perspektiv in ocenjujemo z različnih vrednostnih stališč in sistemov, čigav prispevek je predstavljal za Gorenjsko nek pomemben mejnik in čigav ne. Ščasoma, ko bo vanj vključenih vse več ljudi, se bo verjetno ta kriterij spreminjal in bo spletni leksikon *Gorenjci.si* vse bolj prehajal v nekakšen »Kdo je kdo na Gorenjskem«.⁸ Nabor imen je torej širok, saj so v leksikon vključeni tudi posamezniki, ki jih nacionalni leksikon zaradi drugačnih kriterijev ne bi zajel, na področju Gorenjske pa so precej prepoznavni. V njem najdejo mesto tudi osebe, ki delujejo v lokalnem okolju ali se s svojim delom šele uveljavljajo. Leksikon ne postavlja časovnih omejitev, zato v njem sobivajo osebnosti iz bolj ali manj oddaljene preteklosti in tisti, ki ustvarjajo sedanjost. Predvsem pri slednjih je zelo dobrodošla elektronska oblika leksikona, saj je gesla mogoče nenehno dopolnjevati.⁹ V pretežni meri je izbor prepuščen vnašalcem gesel, svoje predloge pa lahko poda tudi širša javnost, kar omogoča interaktivnost leksikona. Na spodnji levi strani vstopne strani portala se nahaja povezava do spletnega obrazca, v katerega vsak posameznik lahko vnese svoje predloge za osebo, ki se mu zdi primerna za uvrstitev v leksikon. Predloge lahko posreduje tudi na elektronski naslov gorenjci@mkk.si. Nad izborom oseb bedi uredniški odbor. Zbirka imen in podatkov raste ter se dopolnjuje, tako da nikoli ni dokončna.

The screenshot shows the homepage of the Gorenjci.si website. At the top, there is a search bar with the text "Hitro iskanje" and a magnifying glass icon. Below the search bar is a navigation menu with tabs for "Začetek", "Napredno iskanje", "Poklet in dejavnosti", and "O leksikonu". The main content area is divided into four columns:

- Gorenjci.si**: A brief description of the project and contact information.
- Zadnji vnosi**: A list of recent entries, including "VODNIK PEGAM, Dora (Drovnjak)", "MOJČAR, Jula", "JERAJ, Vida", and "HOČVAR, Jožijana".
- Rojeni v tem mesecu**: A list of entries born in the current month, including "JAKOPIČ, Blaž", "VURNIK, Jasec (mlajši)", "ZUPANČ SLAVEC, Zvonka", and "RADETIČ, Johann Joseph".
- Naljubne osebe**: A list of featured entries, including "BORŠTNIK, Janez", "DEKMOTA, Anton", "ŠKUMI, Peter", "SLAPAR, Nejc", and "PIRENKI, Andrej".

Vstopna stran portala Gorenjci.si.

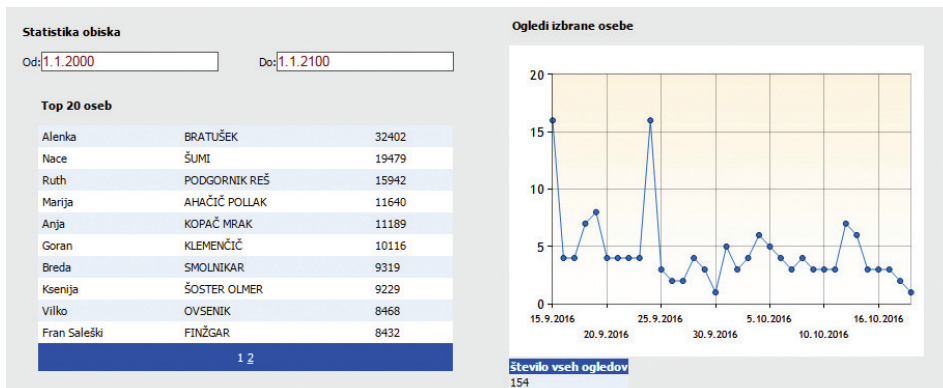
- 6 <http://www.gorenjci.si/>, pridobljeno 18. 10. 2016.
- 7 Zeni Bešter, Slovenski spletni biografski leksikoni, str. 92.
- 8 Leban, Vtipkajmo Gorenjci.si, str. 7
- 9 Petrovič, Zaživel je spletni biografski leksikon Spodnjepodravci.si, str. 17.

Ustvarjalci leksikona

Leksikon upravlja Mestna Knjižnica Kranj (MKK), in sicer v sodelovanju z drugimi gorenjskimi knjižnicami (Občinska knjižnica Jesenice, Knjižnica Antona Tomaža Linhartaradovljica, Knjižnica Toneta Pretnarja Tržič ter Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka), vsebine pa dodajajo tudi muzeji (Loški muzej Škofja Loka, Gorenjski muzej Kranj), šole in druge ustanove (Kranjski komedijanti). MKK, ki je idejni pobudnik, je v sodelovanju s kranjskim grafičnim podjetjem Qualitas pripravila programsko osnovo in portal oblikovala. Nov partner (ustanova) pri projektu mora pred začetkom vnosa vsebin podpisati pogodbo z MKK, v kateri so določene pravice in dolžnosti obeh. Ta predvsem zavezuje partnerje, da na portalu objavljajo biografske opise, fotografije, bibliografske podatke, spletne povezave ter drugo gradivo in informacije v skladu z vsebinsko zasnovo portala ter da z gradivom, ki ga objavljajo, razpolagajo zakonito. Upravljavcu portala pa daje pravico urejanja vsebin, kar vključuje tudi odstranitev objavljenih vsebin, če niso v skladu z vsebinsko zasnovo portala ali njihova objava predstavlja kršitev avtorskega prava in drugih pravic intelektualne lastnine.¹⁰

Vsak pridružen posameznik dobi uporabniško ime in geslo, ki mu omogoča dodajanje novih vsebin. MKK nudi osnovno usposabljanje in navodila za vnos gesel na portal. Pavšalno se ocenjuje, da je za izdelavo enega gesla potrebnih osem ur, kar vključuje zbiranje gradiva, preučevanje, izdelavo članka in vnos vsebine na portal. Za kakovost biografskih gesel in izbor oseb skrbi štiričlanski uredniški odbor, ki ga sestavljajo predstavniki osrednjih območnih knjižnic. Avtorji gesel podatke zbirajo v različnih knjižnih in neknjižnih virih. To so lahko enciklopedije in leksikoni, knjige, članki v periodičnih revijah, zborniki ter spletni viri. Vir so lahko tudi osebe same, ki jih z njihovo pomočjo uvrstimo v leksikon.

Pred začetkom dodajanja nove vsebine mora kreator preveriti, da osebe v leksikonu še ni. Kadar vnašalec dobi nove podatke o osebi, ki jo je vnesel v leksi-

Statistika obiska posameznih gesel in število ogledov izbrane osebe v različnih časovnih obdobjih.

¹⁰ http://webtool.gorenjci.si/o_leksikonu/pogodba, pridobljeno 18. 10. 2016.

Število novih leksikalnih gesel po posameznih letih.¹¹

kon, lahko te podatke samo doda ali naredi popravke. Če pa želi popraviti ali dopolniti geslo, ki ga je vnesla druga ustanova, se mora obrniti na urednika leksikona iz MKK. Vnos nove vsebine v leksikon je nezahteven, vnašalca pa so vedno pri roki spletna navodila v uredniškem okolju. Posebna pozornost je namenjena objavi fotografij. Te ne smejo biti vzete z drugih spletnih strani ali skenirane iz knjig in časopisov, razen če je uporabo dovolil avtor fotografije. Pred uporabo fotografije drugih avtorjev je torej treba pridobiti avtorske pravice. V uredniškem okolju je vnašalca na voljo tudi vpogled v statistiko ogledov s strani uporabnikov portala. Trenutno največ ogledov beležijo osebe iz sveta politike. Možen je tudi pregled statistike ogledov pri izbrani osebi v različnih časovnih obdobjih.

Nove vsebine v leksikonu trenutno oblikuje 21 posameznikov. Največ gesel je prispevala MKK, in sicer v prvih dveh letih delovanja portala. Na Škofjeloškem nove vsebine prispevata Loški muzej in Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka.

Elementi predstavitve posamezne osebnosti

Osebe so predstavljene faktografsko. Le posamezni spletni biografski leksikoni tudi ocenjujejo oziroma vrednotijo posameznikov ustvarjalni opus (npr. Slovenski biografski leksikon, Koroški biografski leksikon).¹² Opisi so objektivni in zajemajo le preverjene ali že objavljene podatke. Geslo v leksikonu sestavlja več podatkovnih polj. Prvi element vnosa sta

CEGNAR, France
 slovenski jezikoslovec, leksikografski strokovnjak

Rojen: 8. december 1876, Škofja Loka (zast. Škofja Loka)
 Umrl: 20. junij 1944, Trzin (1876-1944)
 Občina: Škofja Loka

Ljudsko delo je obkrožilo v Škofji Loki. Gimnazijca in šolaj je med leti 1893-97 obiskoval v Ljubljani. Med leti 1897-98 je bil vrstnik pri bogoslovni šoli pri Ljubljanskem sinodu. Leta 1898 se je v Ljubljani vpisal na polno študij. Leta 1899 se je vpisal v Trzin, kjer je leta 1900 doživel smrt svojega očeta. Leta 1901 je v Trzin doživel smrt svojega očeta. Leta 1902 se je vpisal na študij v Trzin. Bil je tudi med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1903 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1904 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1905 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1906 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1907 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1908 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1909 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1910 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1911 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1912 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1913 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1914 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1915 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1916 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1917 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1918 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1919 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1920 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1921 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1922 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1923 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1924 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1925 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1926 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1927 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1928 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1929 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1930 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1931 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1932 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1933 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1934 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1935 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1936 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1937 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1938 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1939 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1940 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1941 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1942 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1943 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu. Leta 1944 je bil med ustanovitelji Zveze slovenske mladine v Trzinu.

Geslo v leksikonu.

11 Podatke je posredovala Jana Zeni Bešter iz MKK, 3. 11. 2016
 12 Zeni Bešter, Slovenski spletni biografski leksikoni, str. 92.

ime in priimek osebe. Sledi navedba **dejavnosti**, s katero se oseba ukvarja, oziroma njenega poklica. Če ima oseba več dejavnosti, se jih več tudi navede. Pri tem je vnašalcu v pomoč že oblikovan seznam dejavnosti, ki se lahko dopolnjuje. Naslednja rubrika prinaša **datum in kraj rojstva in smrti ter občino**, v kateri je oseba delovala, oziroma s katero jo običajno povezujemo. Sledi jedrnat **življenjepis osebe** – s podatki o šolanju, izobrazbi, zaposlitvi ter nagradah in priznanjih. Pod biografijo so navedeni **virji in literatura**, iz katere je avtor gesla črpal podatke. Dodane so **povezave** na druge spletne strani (polna besedila člankov, zvočni in video posnetki, fotografije ...), ki osebnost predstavljajo bolj podrobno. Opisu osebe je dodana ena ali več fotografij, ki so povezane z njenim delom in življenjem. Pod geslom sta navedena **ustanova**, ki je geslo prispevala, in **datum zadnje spremembe** oziroma popravka gesla.

Uporaba leksikona in načini iskanja

Portal Gorenjci.si nudi prost dostop do biografskih digitalnih vsebin vsem uporabnikom spleta. Ker je dostopen prek spleta, njegova uporaba ni časovno ali krajevno omejena. Vsak lahko podatke iz leksikona uporabi v nekem drugem delu, gradivo lahko prosto predela, objavi in distribuira, vendar pod pogojem, da navede vir teh podatkov in da to ni v komercialne namene.¹³ Uporabnik leksikona ima tudi možnost natisniti posamezno geslo.

Portal je pregleden in za uporabo nezahteven. Začetna stran je razdeljena na več rubrik. To so rubrike »Zadnji vnosi«, »Rojeni v tem mesecu« in »Naključne osebe«; njihovo ime že samo pove, kaj vsebujejo. Uporabniki leksikona imajo več možnosti iskanja. Pri hitrem iskanju v iskalno okno vpišemo ime ali priimek osebe, za katero poiščemo. Napredno iskanje omogoča kombiniranje iskalnih kriterijev: imena in priimka, datuma in kraja rojstva ter smrti, poklica, stoletja rojstva ali občine delovanja. Možno je tudi iskanje po začetnicah priimka, po poklicih oziroma dejavnostih ali kraju delovanja. V levem zgornjem kotu vstopne strani se nahaja zemljevid Gorenjske, z označenimi ustanovami, ki so prispevale vsebine, in seznamom oseb iz posamezne občine. Loški muzej je do 1. 11. 2016 vnesel 47 oseb, predvsem s področja likovne umetnosti. Za Knjižnico Ivana Tavčarja Škofja Loka, ki prav tako dodaja vsebine, podatki žal niso navedeni.

Leksikon v spodnji orodni vrstici omogoča povezavo do drugih regionalnih biografskih leksikonov, ki so poleg kranjske knjižnice v naslednjih letih prevzeli platformo podjetja Qualitas. Po istem principu deluje še devet leksikonov, ki se navzven razlikujejo le po barvi ozadja: celjsko-zasavski, notranjski, pomurski, posavski, primorski, spodnje-podravski, štajerski in zasavski. Tudi tu glavnino vsebin prispevajo osrednje območne knjižnice.

13 Leban, Vtipkajmo Gorenjci.si, str. 7.

Prednosti spletnega biografskega leksikona pred knjižno verzijo:

- neomejen in brezplačen vstop na daljavo prek spleta,
- možnost vnosa novih gesel,
- dopolnjevanje in popravljanje obstoječih gesel,
- iskanje oseb po različnih kriterijih (priimek, ime, dejavnost, leto rojstva ali smrti, občina delovanja),
- dodane so povezave do drugih spletnih mest, ki omogočajo bolj poglobljeno proučevanje osebe,
- možnost interakcije uporabnikov portala, ki lahko predlagajo nove osebe za vnos, dopolnitve ali popravke,
- vstopna stran ponuja rubrike »Rojeni v tem mesecu«, »Zadnji vnosi« in »Naključne osebe«, ki naj bi pritegnile čim več uporabnikov.

Načrti za prihodnost

Načrtuje se, da bi se v prihodnosti regijski biografski leksikoni združili, kar bi uporabnikom omogočalo pregled nad osebnostmi celotnega slovenskega ozemlja. Postavlja pa se vprašanje, kako ohraniti regionalno povezanost oseb. Nekatere osebe so namreč prisotne v več leksikonih, ker so se rodile oziroma delovale v različnih krajih, tam pustile svoj pečat, vsako območje pa poudari lokalne posebnosti. Od leta 2013 se že prej naštetih regijski spletni leksikoni, skupaj s kamniško-komendskim, ki edini deluje na drugačni platformi, združujejo pod vstopno točko Znanislovinci.si, ki uporabnikom omogoča enoten vpogled v zbrane vsebine; vključuje 3820 oseb.¹⁴

SPLETNI BIOGRAFSKI LEKSIKON ZNANIH SLOVENK IN SLOVENCEV

ZNANISLOVENCISI

3.824 oseb

A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z [Beri po priimku ▼]

Začetek Napredno iskanje O leksikonu

Zadnji vnosi

BEDIKOVAC, Jolka
9. september 1935 - april 2009
Najbolj znana je kot avtorica
Lendava, Vilho v Hradišči.
Baletna igralka in "Vojna dama"
vjudni rok.
Odobren vnosi: 10. november 2016

DOČ, Alojz
27. marec 1939
Priljubljen slovenski folk
Slovinci je obiskoval gimnazij
v Ptujcu, Ljubi in Mar 1970
Rekarat. Št.
Odobren vnosi: 9. november 2015

KUTAR, Marija
5. julij 1903 - 23. november
2002
Rokodolarka, skladateljica,
folkloristka, skladateljica, ki je
pustila čarobni pečat
na slovenski folk.
Odobren vnosi: 11. november 2016

KRALJČIČ, Andrej
25. april 1923
Osebnost, ki je doživela v
Cerknici, med drugim
v obdobju del na Ptujcu
Terzarije gimnazija. P.
Odobren vnosi: 8. november 2016

GOVZZ, France Srečevin
12. november 1921 - 15. marec
1992
Št je Lavrentij učitelj. Obeil se
je v Ljubljani kot št. Tudi. Po
plantar 58. (p. Mar 1945) je
bil.
Rojeni: 11. november 1973

NAGER, France Kvaaver
24. november 1906 - 14. junij
2006
Slovenski skladatelj, ki je bil v
Vilho (Avstrija), št. folklorist
št. na Slovenski akademiji in za
mlad.
Rojeni: 18. november 1906

MALČGER, Franca
15. november 1929 - 26. avgust
1999
Odborščak je na koncem pri let
na grad. Arhitekta. Št. je št
letni med odobreni. Ljublj. št. št.
Rojeni: 11. november 1929

JENKO, Davorin
8. november 1921 - 26.
november 1994
Slovenski skladatelj, skladatelj
Znanje in ljubljani št. št.
gimnazija in ljubljani
Ljubljani. Vilho gim.
Rojeni: 8. november 1921

Vstopna stran spletnega biografskega leksikona Znanislovinci.si.

¹⁴ <http://www.znanislovinci.si/>, pridobljeno 6. 11. 2016.

Osebnosti iz Škofje Loke in okolice ter Selške in Poljanske doline v leksikonu Gorenjci.si

Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka (KIT) v okviru svoje domoznanske dejavnosti skrbi za območje današnjih občin Škofja Loka, Gorenja vas - Poljane, Železniki in Žiri. Zato sem v drugem delu članka pod drobnogled vzela osebnosti, ki jih v leksikonu najdemo iz teh štirih občin. Do 1. 11. 2016 jih je bilo **232: 38** iz občine Gorenja vas - Poljane (GV - PO), **143** iz Škofja Loke (ŠL), **27** iz Železnikov (ŽE) in **24** iz Žirov (ŽI). Največ gesel je bilo vnesenih leta 2009, v prvem letu delovanja leksikona (80 gesel oziroma 34 %). V naslednjih dveh letih se je število gesel prepolovilo. Leta 2012 in 2013 so bila vnesena samo 4 gesla. V letu 2014 je bilo predvsem po zaslugi Loškega muzeja Škofja Loka kreiranih 40 gesel (17 %). Gre predvsem za vnos osebnosti z likovnega področja: slikarjev, kiparjev in oblikovalcev. Zadnji dve leti je nastalo 18 novih gesel, ko je k projektu pristopila tudi Knjižnica Ivana Tavčarja Škofja Loka (KIT). Glavnino gesel je prispevala MKK (67 %), sledi ji Loški muzej (19 %) in KIT (6 %). 13 gesel so prispevale same osebe, ki so uvrščene v leksikon, 4 gesla pa posamezniki izven ustanov.

Če pogledamo delitev po spolu, lahko ugotovimo, da ženske predstavljajo le dobro desetino (13 %) osebnosti. Pod Občino Železniki ne najdemo zabeležene nobene ženske! To je v dobršni meri posledica dejstva, da v preteklosti ženske niso imele enakih možnosti pri šolanju in uveljavljanju v javnem življenju kot moški, delno pa zato, ker so najbrž še vedno zapostavljene.

	Moški		Ženske	
	Pokojni	Aktivni	Pokojna	Aktivna
GV - PO	21	11	2	4
ŠL	85	40	3	15
ŽE	20	7	0	0
ŽI	7	10	0	7
Skupaj	133	68	5	26

Število osebnosti v leksikonu glede na spol.

Na obravnavanem področju se je rodilo 85 % osebnosti, 15 % pa se jih je priselilo od drugod. Kar polovica prvih (51 %) se je kasneje odselila iz rodnega kraja in delovala drugje. Nekateri so se po upokojitvi vrnil. Dve osebi sta z območjem povezani le prek očetov, ki sta izviralna iz teh krajev. Slikar Gojmir Anton Kos (1896–1970) je bil sin v Selcih rojenega zgodovinarja Franca Kosa, kipar Ivan Zajec (1869–1952) pa je bil sin na Sovodnju rojenega kiparja Franca Ksaverja Zajca. Pri teh osebah se postavlja vprašanje, če so sploh primerne za uvrstitev v leksikon. Tudi igralec Janez Hočvar - Rifle (1940), ki je nekaj let živel v vasi

Dorfarje, po mojem mnenju ne spada v leksikon Gorenjci.si, ker v kraju ni pustil kakšnega pečata.

Zanimalo me je tudi rojstvo osebnosti glede na stoletje. Slabi dve tretjini (61 %) sta rojeni v 20. stol., 29 % pa v 19. stoletju. Stavbar Jurko iz Loke in slikar Andrej iz Loke, ki sta se rodila konec 15. stol., segata najdlje v zgodovino. Doktor teologije in profesor Josip Demšar (1877–1980) iz Škofje Loke je dočakal najvišjo starost, 103 leta. Med živimi osebnostmi je najstarejši v Žireh rojeni arhitekt in fotograf Anton Mlakar (1921), ki že dolga leta živi v Škofji Loki. Najmlajša oseba, ki je našla mesto na portalu, je smučarski skakalec Peter Prevc (1992) iz Dolenje vasi pri Železnikih. Povprečna starost vseh oseb je 64,82 let.

	15. st.	16. st.	17. st.	18. st.	19. st.	20. st.
GV - PO				2	15	21
ŠL	3	1	4	7	39	89
ŽE			1	3	12	11
ŽI				1	2	21
Skupaj	3	1	5	13	68	142

Število osebnosti glede na stoletje rojstva.

Predvidevala sem, da je večina osebnosti visoko izobražena, kar je moja analiza podatkov potrdila. Rezultate prikazuje spodnja tabela:

	Doktorat, magisterij	Univerzitetna, višja, visoka izob.	Srednja, poklicna izobrazba	Ostalo, ni podatka
GV - PO	9	21	2	6
ŠL	45	80	10	8
ŽE	6	17	4	0
ŽI	8	9	5	2
Skupaj	68	127	21	16

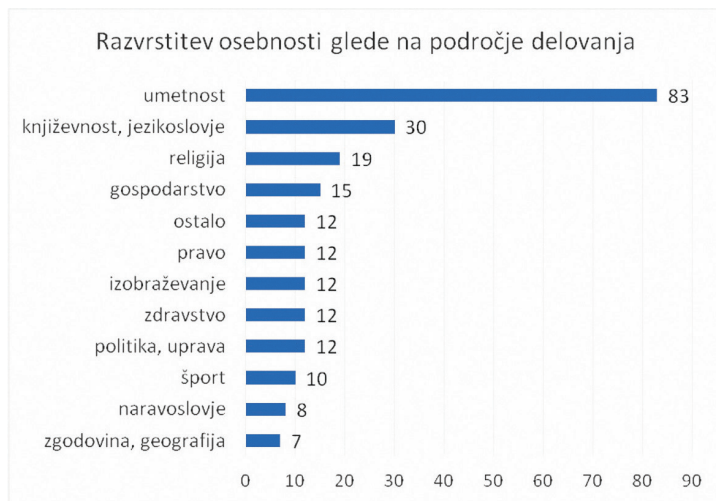
Število osebnosti glede na stopnjo izobrazbe.

Kar 92 oseb (40 %) se je izobraževalo oziroma izpopolnjevalo izven meja današnje Slovenije. Ta številka je precej visoka zaradi tega, ker je bila Univerza v Ljubljani ustanovljena šele leta 1919, pa še takrat je imela samo 5 fakultet (teološko, pravoslovno, filozofsko, tehnično in medicinsko, zadnja je imela samo dva pripravljalna letnika).¹⁵ Na Slovenskem so visokošolski teološki in filozofski študij

¹⁵ Enciklopedija Slovenije, zv. 14, geslo Univerza, str. 52.

vpeljali jezuiti v začetku 17. stol., vendar niso smeli podeljevati akademskih stopenj.¹⁶ Večina univerzitetno izobraženih je do takrat študirala na univerzah na Dunaju, v Gradcu in Pragi.

Osebnosti v leksikonu so se v pretežni meri udeleževale na več področjih. Pri analizi področja delovanja osebnosti sem upoštevala prvo navedeno dejavnost oziroma tisto, ki jo je oseba opravljala večino svojega časa in po kateri je prepoznavna. Najbolj zastopani so naslednji poklici: slikar (42), duhovnik (19), glasbenik, pevec oziroma skladatelj (17), zdravnik (12), profesor ali učitelj (12), pravnik (12) ter literarni ustvarjalec (12). Mnogo oseb je bolj prepoznavnih po dejavnosti, ki so jo opravljali poleg poklica, za katerega so se izšolali.

Število oseb delujočih na posameznih področjih.

Več družin se lahko ponaša z več člani, ki so bili izbrani v leksikon. Izstopata družini Plestenjak in Mlakar iz Škofje Loke. V družini Plestenjak so to: slikarka Dora Plestenjak (1934) s sinovoma Janom Plestenjakom (1973), glasbenikom, in Domnom Slano (1967), slikarjem, ter njen brat slikar Janez Plestenjak (1939) s sinom Matejem Plestenjakom (1966), ki je kipar, in hčerjo Petro Plestenjak Podlogar (1963), ki rezbari. V družini Mlakar so v leksikon uvrščeni arhitekt Anton Mlakar (1921), po rodu iz Žirov, ter njegova sinova Simon (1954) in Peter (1951). Prvi je slikar, drugi filozof. Antropologinja in domoznanka Petra Leben Seljak (1959), ki živi in deluje v Žireh, je hči že pokojnega arheologa Franceta Lebna (1928–2002). Operna pevka Manja Mlejnica (1915–1998) je bila teta violončelista Miloša Mlejnika (1947) iz Škofje Loke. Geolog in publicist Alojzij Pavel Florjančič (1940) je v leksikonu skupaj z ženo, knjižničarko Ano Florjančič (1944); oba sta v Škofjo Loko priseljena. S Sv. Tomaža v Selški dolini sta bila brata

¹⁶ Enciklopedija Slovenije, zv. 14, geslo Visoko šolstvo, str. 268–271.

Jernej (1819–1869) in Lovro Pintar (1814–1875), oba sadjarja, drugi tudi duhovnik in politik. V Občini Gorenja vas - Poljane so najštevilčnejše zastopani člani družine Šubic, slikarji in podobarji. Oglejmo si lahko življenjepisa bratov Štefana (1820–1884) in Janeza st. (1830–1898) ter Janezovih sinov Jurija (1855–1890) in Janeza ml. (1850–1889). Najdemo tudi moža in ženo Janeza (1965) in Uršulo Ramoveš (1968), ki ustvarjata na glasbenem področju.

In še bi lahko naštevali ...

Pri pregledovanju leksikona sem naletela na mnogo zanimivih podrobnosti iz življenja osebnotih, ki govorijo o tem, kako pomembni in zanimivi ljudje so živeli in živijo med nami. Ste vedeli da:

- se je slikar Anton Ažbe (1862–1905) v času študija preživljal s poučevanjem igranja na citre,
- da je duhovnik Jožef Dagarin (178–1850), rojen v Železnikih, pokopal Franceta Prešerna in popisal njegovo literarno zapuščino,
- da je ekonomist in politik Viktor Žakelj (1943) predsednik Protestantskega društva Primož Trubar,
- da je pokojni slikar Pavle Bozovičar (1910–2001) kot dijak počitnice preživel v dvorcu na Visokem, kjer mu je pomagala Franja Tavčar,
- da se je prvi šolani okulist na Slovenskem Ludvik Gerbetz (1805–1880) ukvarjal z zdravljenjem zastrupitve z živim srebrom,
- da je operna pevka Manja Mlejnik (1915–1998) med 2. svetovno vojno pomagala pisatelju Prežihovemu Vorancu, da ga Italijani niso izročili Nemcem,
- da je kemik in agronom Ernest Kramer (1854–1907), rojen v Škofji Loki, začetnik kemijske bakteriologije ...

Zaključek

Spletni biografski leksikon Gorenjci.si pozitivno prispeva k identiteti in samozavesti Gorenjcev in vsake posamezne občine. Smiselno bi ga bilo čim bolj izkoristiti za promocijo lokalne skupnosti in dosežkov njenih posameznikov. V ta namen bi lahko večje ustanove (občine, šole, muzeji, arhivi, društva, župnije ...) na svojih spletnih straneh nudile povezavo do portala. Leksikon je bogat informacijski vir za širšo javnost pri njenem delu ali raziskovanju. K projektu bi moralo pristopilo več ustanov ali posameznikov, vnašanje oseb pa bi moralo biti bolj sistematično. Pri izboru so nam v pomoč domoznanski zborniki *Loški razgledi*, *Železne niti* ter *Žirovski občasnik*, ki med drugim prinašajo tudi članke o pomembnih osebnotih, njihovem delu ter občinskih nagradah. Marsikateri namig najdemo tudi v lokalnih časopisih, kot so *Loške* in *Podblegaške novice*, *Ratitovška obzorja* ter *Žirovske stopinje*.

VIRI IN LITERATURA:

Enciklopedija Slovenije, zvezek 3. Ljubljana : Mladinska knjiga, 1989, 416 str.

Enciklopedija Slovenije, zvezek 14. Ljubljana : Mladinska knjiga, 2000, 416 str.

Gorenjci.si., pridobljeno 17. 10. 2016, na <http://www.gorenjci.si/>.

Leban, Viljem: Vtipkajmo Gorenjci.si. V: *Kranjčanka* : priloga *Gorenjskega glasa za dame in pametne gospode*, leto 12, št. 1 (jan. 2010), Kranj : Gorenjski glas, 2010, str. 7.

Petrovič, M.: Zaživel je spletni biografski leksikon Spodnjepodravci.si. V: *Knjižničarske novice*, letn. 25, št. 10/11, Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 2015, str. 17.

Zeni Bešter, Jana. Podatki, posredovani po elektronski pošti, 3. 11. 2016.

Zeni Bešter, Jana: Slovenski spletni biografski leksikoni. V: *E-domoznanstvo : učinek sodobne informacijske tehnologije na domoznansko dejavnost v knjižnicah na Slovenskem*, Ljubljana : Zveza bibliotekarskih društev Slovenije, 2016, str. 91-97.

Znani.Slovinci.si., pridobljeno 19. 10. 2016, na <http://www.znanslovinci.si/>.

Summary

Personalities from Škofja Loka, Poljanska valley and Selška valley in the web biographical lexicon Gorenjci.si

The web biographical lexicon Gorenjci.si, which was published online in November 2008, presents significant personalities who, with their life and work, helped create the image of the Gorenjska region. In it are classified persons who were born or resided in the defined geographical area, and those whose achievements are considered to be above average. There is unfortunately no universal criterion for the selection of people. They include 232 people from Škofja Loka and its surroundings and the Poljane and Selca valleys. The lexicon has unrestricted access for all web users and the local information that it brings with digitization has become global. In the future, it should be merged with other regional biographical lexicons, which would allow users an overview of the personalities of the entire Slovenian territory.

The article highlights in the first part the selection criteria for the personalities, the structure of the lexicon and search methods. It continues with an analysis of the personalities listed in the lexicon of today's municipalities of Škofja Loka, Gorenja vas - Poljane, Žiri and Železniki. Deceased male persons dominate. Half of the people of the area in question moved from their place of birth and worked elsewhere during their lifetimes. Most of the people are highly educated. Many were creative in a number of fields, mostly in the sphere of art. However, there are gaps that those entering the content should more systematically fill because I think that the list of important personalities of Škofja Loka, Selška and Poljanska valley that deserve a place in the lexicon is still long.